

Låt inte plånboken styra studievalet!

Nästan hälften av studenterna som började på läkarutbildningen i höst kommer att bli utan studiemedel under delar av utbildningen. Det visar en enkätundersökning som Medicine studerandes förbund (MSF) genomförde under vecka 36. Enkäten besvarades av 441 studenter, vilket motsvarar 83 procent av läkarstudenterna på termin 1 i Sverige.

Orsaken till problemet är att ett nytt studiestödssystem trädde i kraft den 1 juli 2001, med bl a följden att det i princip kommer att bli omöjligt att få dispens till studiemedel för studier som omfattar mer än 240 veckor (12 terminer).

Innan läkarutbildningen påbörjas får studenterna alltså ha studerat högst en termin med studiemedel på högskolenivå, men många har studerat mer. Därför kommer 48 procent av studenterna som började på läkarutbildningen i höst att stå utan studiestöd under delar av utbildningen.

Med tanke på dagens läkarbrist är det mycket olyckligt att så många av dem som nu påbörjat sin läkarutbildning kommer att drabbas på detta beklagliga sätt. Troligen kommer många studenter att tvingas till ofrivilliga studieuppehåll av ekonomiska skäl, och några kommer troligen även tvingas att avbryta sina studier.

Det nya studiestödssystemet innehåller även många positiva förändringar, t ex att bidragsdelen höjs och fribeloppet för inkomst höjs betydligt. Detta är efterlängtade och positiva förändringar, men de nya dispensreglerna kommer att få betydande negativa konsekvenser för många studenter som börjar på långa universitetsutbildningar, något som överskuggar de positiva sidorna.

Med det nya systemet kommer studenternas ekonomiska bakgrund att få en större betydelse för möjligheten att fullfölja långa akademiska utbildningar, med ökad social snedrekrytering som följd. Redan idag är snedrekryteringen till sådana utbildningar ett betydande problem visar Högskoleverkets årsrapport 2001.

Läkarutbildningen är den utbildning med kraftigast överrepresentation av de

övre sociala skikten. Närmare 60 procent av läkarstudenterna som påbörjade utbildningen läsåret 1998/99 kom från högre tjänstemannahem. Mindre än 10 procent kom från arbetarhem.

Regeringen för ofta fram sina ambitioner om minskad social snedrekrytering till högre utbildning. Dispensreglerna i det nya studiestödssystemet får dock helt motsatt effekt. Det går inte att säga att alla har samma möjlighet att klara läkarutbildningen oberoende av ekonomisk bakgrund när så många som hälften av studenterna tidvis kommer att stå utan studiemedel.

Mot denna bakgrund är det svårt att förstå hur politikerna har tänkt när de utformat nya studiestödsregler på ett sätt som säkert ytterligare kommer att öka den sociala snedrekryteringen till långa universitetsutbildningar.

På flera medicinska fakulteter finns idag lokala antagningssystem. Det är inte ovanligt att de studenter som antas genom lokal antagning har några terminers högskolestudier bakom sig. Faktum är att vid ett par medicinska fakulteter ges till och med extra poäng för tidigare högskolestudier eller medellånga vårdutbildningar i den lokala antagningen.

I det nya studiestödssystemet kommer dessa grupper att få det betydligt svårare att finansiera sin utbildning. Hur ska t ex en sjuksköterska som väljer att läsa vidare till läkare kunna klara 2,5 år av den 5,5 år långa utbildningen utan studiestöd?

Medicine studerandes förbund anser att det är mycket viktigt att inte den privata ekonomin ska styra möjligheten att studera till läkare. Det ska vara individens meriter i form av höga gymnasiebetyg, högskoleprovpoäng eller goda resultat på lokala antagningsprov som avgör om man ska få möjlighet att studera, inte föräldrarnas ekonomiska förhållanden.

MSF föreslår – för att minska de negativa effekterna av tolvterminstaket i det nya studiestödssystemet – att alla som studerat fyra år eller mer på en lång universitets- eller högskoleutbildning även i

framtiden ska få dispens till studiemedel för att slutföra sin utbildning.

Dessutom bör sjuksköterskor och andra med medellånga vårdutbildningar liksom i det gamla systemet omfattas av speciella dispensregler så att det blir möjligt för dessa grupper att läsa vidare till läkare. Kostnaden för MSFs förslag är obetydlig, men vinsten – att alla oberoende av social bakgrund ska ha samma möjlighet att studera på långa universitetsutbildningar – är stor.

Det är min förhoppning att regeringen omsätter sina ambitioner om minskad social snedrekrytering till högre utbildning i praktisk handling och rättar till missförhållandena i det nya studiestödssystemet så att inte plånboken blir avgörande för valet av studier.

Jonas Andersson

ordförande i

Medicine studerandes förbund

jonas.andersson.880@student.lu.se